

Till
Näringsdepartementet
103 33 Stockholm
n.nationellplan@regeringskansliet.se

Datum *Date*
2017-11-30

Er referens *Your reference*
N2017/05430/TIF

SAABS REMISSVAR PÅ NATIONELL TRAFIKSLAGSÖVERGRIPANDE PLAN FÖR UTVECKLING AV TRANSPORTSYSTEMET FÖR PERIODEN 2018-2029

Härmed inkommer Saab AB med remissvar på förslaget till Nationell trafikslagsövergripande plan för utveckling av transportsystemet för perioden 2018-2029. Diarienummer: N2017/05430/TIF

Allmänna synpunkter

Saab AB välkomnar det arbete regeringen bedriver i syfte att skapa en genomarbetad och långsiktig plan för hur infrastrukturen ska utvecklas de kommande tolv åren.

En modern och utvecklad infrastruktur är en förutsättning för att samhället ska utvecklas positivt. Det är viktigt att de åtgärder som genomförs kan bidra till ett effektivt och hållbart transportsystem anpassat för framtidens behov. Men även skapa förutsättningar för näringslivet att utvecklas och stärka sin konkurrenskraft.

En väl fungerande infrastruktur skapar förutsättningar för Saab att även i framtiden vara ett ledande svenskt företag.

Saab har sedan 1937 haft Sverige som bas för den industriella verksamheten. Företaget har idag 16 000 anställda varav 12 000 i Sverige. Saab är beroende av ett mycket stort antal underleverantörer och bedriver verksamhet på över 50 orter i landet. Saab har ett mycket omfattande samarbete med olika universitet och högskolor och lägger cirka 6 till 8 miljarder årligen på forskning och utveckling. På många av orter är Saab det stora högteknologiska företaget som i sin tur skapar arbetstillfällen inom små och medelstora företag.

Saab förser den globala marknaden med världsledande produkter, tjänster och lösningar inom militärt försvar och civil säkerhet. Genom innovativt, samarbetsinriktat och praktiskt tänkande utvecklar, anpassar och förbättrar Saab ny teknik för att möta kundernas förändrade behov.

Saab AB (publ)

Postadress <i>Postal address</i>	Besöksadress <i>Visiting address</i>	Telefon <i>Telephone</i>	Styrelsens säte <i>Registered office</i>	Organisationsnummer <i>Registered No</i>	Momsregistreringsnummer <i>VAT No</i>
Box 12062 SE-102 22 Stockholm Sweden	Gustavslundsvägen 42 Alvik, Stockholm	+46 (0)8 463 00 00 Telefax +46 (0)8 463 01 52	Linköping	556036-0793	SE556036079301

Dialog behövs

Saab är gärna en aktiv part och vi bidrar gärna till en öppen och konstruktiv dialog med både myndigheterna och politiken när det gäller att hantera de samhällsutmaningar som nämns i Transportplanen och som Sverige står inför.

Saab vill i detta remissvar lyfta fram ett antal områden där företaget har intressen.

Totalförsvaret

Det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld har försämrats de senaste åren. Regeringen har i riksdagen de senaste åren nått en rad bereda politiska överenskommelser som innebär en ökad satsning på att höja landets försvarsförmåga. Vägar, järnvägar, luftfarten och sjöfarten är delar i en för landet mycket viktig infrastruktur. Infrastrukturen måste vara robust och klara fredstida påverkningar men även dimensioneras för att fungera om nationen skulle råka ut för ett väpnat angrepp.

Det är av vikt att man beaktar ett totalförsvarsperspektiv i den kommande planeringen av infrastrukturen. Trafikverket lyfter fram totalförsvaret på ett tydligt sätt som vi uppskattar. Man skriver ”Trafikverket kan vidare konstatera att genomfört, pågående och planerat arbete för att stärka robustheten även bidrar till totalförsvaret. Planeringen av en situation där en kvalificerad motståndare systematiskt bekämpar utvalda, kritiska, delar av infrastrukturen inom ramen för ett väpnat angrepp, ställer samtidigt nya krav på såväl planering som anpassningar av anläggningarna och myndighetens förvaltning. Trafikverkets verksamhet är en viktig del av den svenska tröskelförmågan och Trafikverkets inriktning är att efter bästa förmåga bidra till att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Samtidigt ska arbetet för en stärkt robusthet mot fredstida händelser fortgå med oförminskad styrka. Planeringen för fredstida händelser och för höjd beredskap ska vara ömsesidigt förstärkande.

Forskning och utveckling

Saab bedriver som det framgår i detta remissyttrande ett mycket omfattande forsknings- och utvecklingsarbete. Som företag är vi mycket beroende av ett fortsatt intimt samarbete med både svenska men även internationella universitet och högskolor.

Saab AB (publ)

Postadress
Postal address

Box 12062
SE-102 22 Stockholm
Sweden

Besöksadress
Visiting address

Gustavlundsvägen 42
Alvik, Stockholm

Telefon
Telephone

+46 (0)8 463 00 00
Telefax
+46 (0)8 463 01 52

Styrelsens säte
Registered office

Linköping

Organisationsnummer
Registered No

556036-0793

Momsregistreringsnummer
VAT No

SE556036079301

Saab bedriver idag forskning inom många av de områden som lyfts fram i Transportplanen och är öppen för en dialog kring hur vår forskning och forskningskompetens skulle kunna komma samhället till godo när det gäller infrastrukturfrågorna.

Saab utvecklar till exempel ny teknik för autonoma system för fartyg och har en pågående demonstratorverksamhet där fartyg uppträder autonomt eller med mycket begränsad bemanning. Kärnteknik från AIS (Automatic Identification System) och VDES (Data Exchange System, next generation AIS) används här samt radiokryptoteknik/Secure AIS/VDES).

Den teknik som Saab har varit med att ta fram inom STM (Sea Traffic Management) har också en militär användning. Den delen kallas ”Enhanced Monitoring” dvs rutter som är överenskomna för exempelvis civil och militär trafik i Östersjön kan övervakas av Sjöcentraler och avvikelser kan rapporteras.

Ny och moderna teknik är för det mesta betydligt mer kostnadseffektivt i jämförelse med befintlig. Vi skulle välkomna om staten och dess myndighet i större omfattning använder sig av innovativa upphandlingar.

Luffarten

Luffarten och en väl fungerande infrastruktur för flygtransporter är kritiskt för både samhälle och näringsliv. Tillgång till ett väl fungerande, effektivt och modernt flygsystem i Sverige är av största vikt för att ge svenska företag lika goda eller helst bättre förutsättningar än våra konkurrenter.

Saab har aktivt deltagit i utformningen av den Svenska flygstrategin som presenterades av regeringen i januari 2017. Som teknikföretag så kan vi konstatera att utvecklingen inom obemannade farkoster så kallade ”drönare” går väldigt fort internationellt och omfattar inte bara utvecklingen av farkoster, men även ett luftrum anpassat för både bemannade och obemannade farkoster. Här anser vi att Sverige inte ska följa utvecklingen utan även försöka leda utveckling.

En annan viktig utveckling inom luffarten är den snabba digitaliseringen där Saab är ledande inom området fjärrstyrd flygtrafikledning. Här ser vi att denna teknik på ett avgörande sätt kan säkerställa att regionala flygplatser i alla delar av landet kan

---

Saab AB (publ)

Postadress <i>Postal address</i>	Besöksadress <i>Visiting address</i>	Telefon <i>Telephone</i>	Styrelsens säte <i>Registered office</i>	Organisationsnummer <i>Registered No</i>	Momsregistreringsnummer <i>VAT No</i>
Box 12062 SE-102 22 Stockholm Sweden	Gustavslundsvägen 42 Alvik, Stockholm	+46 (0)8 463 00 00 Telefax +46 (0)8 463 01 52	Linköping	556036-0793	SE556036079301

öka sin tillgänglighet och service för olika behov. Inom detta område finns fortsatt behov av utveckling och stöd till det paradigmskifte som digitaliseringen innebär.

Sjöfarten

Sverige är ett land med en lång kust och flera större sjöar. Sjöfarten är en förutsättning för Sveriges utrikeshandel och därmed vårt lands välstånd. En väl utvecklad sjöfartsnäring erbjuder ett kostnadseffektivt och miljövänligt komplement till land och luftburna transporter. Sjöfarten behöver utvecklas.

Transportstyrelsen skriver i sin plan att Sveriges varuexport beräknas öka med ca 150 procent mellan åren 2012-2040 samtidigt som varuimporten beräknas öka med 165 procent varav sjötransporter utgör 70%. Godshanteringen i svenska hamnar kommer mer än fördubblas fram till 2040. Denna mängd gods kommer att ställa nya och ökande krav på svensk sjöfart i alla dess led.

Sjöfartsverket redovisade i slutet av 2016 sitt regeringsuppdrag att analysera utvecklingspotentialen för inlands och kustsjöfart i Sverige (DNR 16 - 00767). Utredningen visar att ”grundförutsättningarna för att föra över gods från land till sjö är goda. Det finns tänkbara godsflöden, ledig kapacitet i hamnar och farleder samt lämpligt tonnage. Vidare finns det tydliga politiska ambitioner att genom ökad sjöfart avlasta väg och järnvägssystemen.” Utredningen konstaterar också att om överflyttning från lands till sjötransporter ska bli verklighet så krävs rätt typ av sjöfart som möter det moderna transportsystemets krav på både flexibilitet och snabbhet. Annars kommer det bli svårt att konkurrera med transporter på väg och järnväg.

Frågan om den maritima näringen har uppmärksamats på olika sätt. Regeringen presenterade i augusti 2015 ”En svensk maritim strategi för människor, jobb och miljö”. Vidare så presenterade Business Sweden 2016 en kartläggning kring utbudet av varor och tjänster samt internationella marknader där svensk export av maritima produkter och tjänster kan ökas. I detta arbete har Saab deltagit aktivt tillsammans med andra svenska industrier som bedriver maritim verksamhet. Saab har också deltagit i arbete med att ta fram en åtgärdsplan för den maritima industrin i framtiden.

Sverige är en sjöfartsnation. Vi har en lång tradition och stor kunskap av skeppbyggnad och rederiverksamhet. En välutvecklad sjöfartsnäring förutsätter tillgång till hamnar och farleder året om och således även väl fungerande isbrytare.

Saab AB (publ)

Postadress <i>Postal address</i>	Besöksadress <i>Visiting address</i>	Telefon <i>Telephone</i>	Styrelsens säte <i>Registered office</i>	Organisationsnummer <i>Registered No</i>	Momsregistreringsnummer <i>VAT No</i>
Box 12062 SE-102 22 Stockholm Sweden	Gustavslundsvägen 42 Alvik, Stockholm	+46 (0)8 463 00 00 Telefax +46 (0)8 463 01 52	Linköping	556036-0793	SE556036079301

Sjöfartsverket har nyligen presenterat en utredning kallad "Isbrytare 2020". Den belyser behovet av nyanskaffning av svenska isbrytare. Sverige behöver de kommande åren införskaffa nya isbrytare för att klara de framtida behoven. Vid anskaffandet av isbrytare bör man av flera skäl söka en svensk lösning. Kunskapen och erfarenheten att projektera, bygga och driva isbrytare finns till stora delar i Sverige.

Vid anskaffning av isbrytare bör man beakta fler behov. Det handlar om försvarsspektin inklusive totalförsvaret, sjöövervakning, polarfrågan, miljöfrågan med mera. I Sjöfartsverkets utredning så lyfts just behovet av att flera myndigheter om möjligt ska samverka för att nyttja den kommande investeringen på bästa sättet. I detta arbete så skulle vi välkomna om Regeringskansliet och berörda myndigheter hade en nära dialog med den svensk maritim industrin samt Saab.

Saab deltar i Sea Traffic Management under ledning av Sjöfartsverket och tar fram STM-teknologin, som är en viktig komponent för att hantera det mest centrala för en isbrytare. Syftet med den är att finna en optimal färdväg genom isen och dela rutten med de handelsfartyg som följer efter. En central samordning torde därför erfordras för att erhålla en långsiktigt och kostnadseffektiv lösning som tillgodoser ett flertal nationella behov som berör fler politikerområden och myndigheter.

Med de planerade isbrytarna har Sverige en unik chans utveckla den svenska sjöfartindustrin. Isbrytarprojektet är en möjlighet för svensk forskning och svensk ingenjörskunnande att ta ett steg framåt. Projektet kan också ge svensk industri öppningar att komma in på nya exportmarknader. Att ge näring till svensk sjöfart och maritim industri skapar också arbetstillfällen såväl direkt i ett utvecklingsprojekt som i underleverantörsledet. Förutsättningarna för nationell örlogsmarin verksamhet förbättras om isbrytarprojektet genomförs av svensk industri.

Saab har medverkat till att ta fram en "Samlad maritim åtgärdsplan för en stark marinteknisk industri". I den konstateras bland annat att 33 av de största marintekniska företagen som helt eller delvis verkar inom den maritima sektorn omsätter tillsammans drygt 20 miljarder kronor och sysselsätter direkt fler än 6 000 personer. Här finns en stor kompetens som skulle kunna användas. En svensk lösning på isbrytarfrågan skulle skapa jobb även i underleverantörsnätet.

Saab AB (publ)

Postadress <i>Postal address</i>	Besöksadress <i>Visiting address</i>	Telefon <i>Telephone</i>	Styrelsens säte <i>Registered office</i>	Organisationsnummer <i>Registered No</i>	Momsregistreringsnummer <i>VAT No</i>
Box 12062 SE-102 22 Stockholm Sweden	Gustavslundsvägen 42 Alvik, Stockholm	+46 (0)8 463 00 00 Telefax +46 (0)8 463 01 52	Linköping	556036-0793	SE556036079301

Ett annat område som är intressant för Saab är utvecklingsmålet för sjöfarten som presenteras i planen och som innebär att farledsutformningen ska anpassats för att ta tillvara de möjligheter som uppkopplade och automatiserade fartyg ger. Grundteknologier som Saab har varit med att ta fram är STM och VDES. VDES är nästa generations AIS. AIS togs fram i nära samarbete mellan Saab och Sjöfartsverket, efter nära 15 års arbete, till en international standard och de närmaste fem åren kommer VDES rullas ut globalt.

Transportsektorn som helhet står inför en mycket stor miljöutmaning. Det handlar om att gå ifrån ett fossilberoende till andra energislag. När det gäller sjöfarten så kommer den omställningen innebära kraftiga förändringar. Här är det viktigt att både befintliga men även framtida infrastruktursatsningar på bland annat sjöfartsområdet genomförs på ett smart och långsiktigt hållbart sätt. Det kan till exempel handla om att bygga en laddningsstruktur för el som kan passa moderna klimatsmarta fartyg.

För att klara internationella och nationella miljömål måste framdrivningsmaskineri avsevärt utvecklas och lagstiftning kring tvång på anslutning till landström i alla hamnar som anlöps av fraktfartyg byggas ut, här har Sverige en möjlighet att konstruktivt bidra. Beroendet av fossila drivmedel inom sjöfart måste minska och av självförsörjnings skäl bör nya framdrivningssystem baserade på lokalt framställd metanol utvecklas.

Ett område där Saab kan bidra är genom vårt arbete med skrovrengöring. Skrovrengöringen handlar om att med en undervattensrobot rengöra skrovet på containerfartyg medans de ligger i hamn för att lasta/lossa. Sedimentet samlas in för att förhindra spridning av invasiva arter.

Saab AB (publ)

Postadress <i>Postal address</i>	Besöksadress <i>Visiting address</i>	Telefon <i>Telephone</i>	Styrelsens säte <i>Registered office</i>	Organisationsnummer <i>Registered No</i>	Momsregistreringsnummer <i>VAT No</i>
Box 12062 SE-102 22 Stockholm Sweden	Gustavslundsvägen 42 Alvik, Stockholm	+46 (0)8 463 00 00 Telefax +46 (0)8 463 01 52	Linköping	556036-0793	SE556036079301